

ima deželni šolski svet zbornica biti le tacih zastopnikov cerkve in naroda našega, ki so sedanji vladni sistemi „persona grata“, no, potem naj si jih pa izbere minister Štrehmajer kar naravnost sam, in iz enega tvorila bodo soglasno tekli vsi sklepi šolskega sveta „ad maiorem gloriam“ sedanjega liberalizma, kateremu po vseh deželah Avstrije sta zdaj malika — le brezverstvo in pa nemščina!

— (*Štirje krasni novi zvonovi iz Hilzerjeve zvonarnije*) so prišli v ponedeljek po železnici iz Dunajskega Novega mesta v Ljubljano, od kodar so jih ovenčane s slovenskimi zastavami in cveticami slovesno odpeljali k Mariji Devici v Polje.

— (*Kamnosek Peter Toman in pa minister Banhans.*) Neki krčmar je te dni v Blatni vasi srečal krčmarja, o katerem je vedel, da tudi v njegovo krčmo zahaja Peter Toman, zdaj po milosti c. k. beričev tudi „Kammer-rath“ kupčijsko-obrtniške zbornice Ljubljanske, ter ga radoveden vpraša: naj mu pové, ali ga Peter tudi prijem že več dni vselej polič manj spi, kakor je sicer njegova navada, in se v kot stisne, pa v enomer ponavlja besede: „meine Herren!“ — „meine Herren!“ — in pa le spet: „meine Herren!“ — „meine Herren!“, včasih pa tudi še vmes: „Herr Ministerialrath!“ „Herr Ministerialrath v. Vesteneck!“ tako, da ne jaz, ne natakarica vedela nisva, ali se Peter meša ali kaj? — Res je taka — mu odgovori drug krčmar — tudi pri nas, kedar pride, ravno tako počenja; pa tudi jaz nisem vedel, kaj bi mislil od Petra; al predvčerajšnjem mi je prijatelj, ki bere pridno Dunajske časnike, uganil to zastavico rekoč: „Kamrath“ Peter Toman je slišal, da je neka Pemska kupčijska zbornica ministru Banhansu zaupnico poslala; zdaj pa študira in si glavo ubija, kako bi predlog stavil Ljubljanski handelskamri, da tudi ona ministru tako zaupnico pošlje; ker pa ni še v celem svojem življenju nobenega javnega govora imel, zato mu, kjer gre in sedi, zmirom po glavi roji, kako bi v zbornici začel svoj nagovor. Podoba je, da dozda še ni prišel čez besede „meine Herren“, ker se mu beseda v nemškem jeziku opoteka, pa tudi ne vé, kaj bi rekel. — „Vsaj imate res prav — mu odgovori prvi krčmar — kaj tacega mora biti; nama obema je pa Petrov predlog na škodo zavoljo poliča, ki ga manj spi, zato mu želim, da bi se kmalu rešil svojih težav in bi mu „fix und fertig“ iz glave skočila zaupnica, ki mu kakor mora možgane tlačiti.“

— (*Slovensko gledališče.*) V poslednji predstavi smo videli tu igre. Prva „Perziški šawi“ je prav angleško-dolgočasna malenkost, ki po prevodu v slovensko ni nič pridobila. Vkljub prizadevanji gospodičine Podkrajšekove in gosp. Schmidta teraj ni mogla ogreti občinstva. Skoro isto sme se reči o drugi igri „Sklenica čaja“, katere slovenski prevod je tako neizrečeno slab, da zginejo večidel vse šale originala. Gospod Kajzel je bil vendar-le izvrstna komična figura, tudi gospodična Ledarjeva je bila boljše nego navadno, in gosp. Juvančič je igral prav dobro; ko bi bil jezik prevoda boljši, bolj domač, bi bila mična igra gotovo občinstvo bolj ogrela. — Tem bolj so se pa ogreli poslušalci pri tretji igri, opereti „Mesečnica“, v kateri so gospodične Piskarjeva, Namretova in Barnasova ter gosp. Nolli pevski del jako dobro izvršili, za kar gre — razen njim — še posebna hvala čitalničnemu pevovodji gosp. Stöcklnu, s čegar trdom se je spravila opereta na oder. Vojaška godba je bila precizna. — Kaj hočemo pa reči o že znani izvrstni burki „Čevljarbaron“, po g. Alešovcu za naše razmere vstrojeni, katero smo slišali preteklo nedeljo? Nič drugega, ko da je glavna naloga bila v g. Kajzeljevih rokah in da je g. Nolli poslušalce z osoljenimi zbadajočimi ku-

pleti iznenadil. Kakor vselej je tudi zdaj tej burki sledil viharen plosk, vojaška godba pa je med akti storila svoje, da je bil z večerom vsak čez in čez zadovoljen, ker so tudi drugi igralci vrlo se obnašali. Gledališče je bilo pošteno polno, bolj ko zadnjikrat.

— (*Poslano.*) Notica v „Laib. Tagblatt-u“ od pretekla sobote si zopet prizadeva g. dr. Razlaga zoper nezaupnice braniti in pri tej priliki poleg različnih meni privoščenih psov trdi: da sem uradno popotoval (Commissionsreise) v Vipavo v zadevah zemljiškega davka, — vspeh pa da je bila zadnja dr. Razlagu iz Notranjskega došla nezaupnica; — nadalje trdi „Tagbl.“, da sem Gorenskim soseskam za drag denar zoper preobloženje z zemljiškim davkom izdelaval pritožbe po maniri zakotnih piscev. — Vse to je gola laž! Bil sem sicer iz Laškega, kamor sem na lastne stroške in ne uradno popotoval, domú gredé dve uri v Vipavi. Al o dr. Razlagu z nobeno živo dušo nisem spregovoril besedice, še celó mislil nisem na-nj. Izdelal sem pa za Radoljske in Bohinjske soseske res pritožbo zoper vrstilno tarifo, a ne za drag denar, ampak za tako ceno kakor brat bratu, in z dobro vestjo rečeno, ne s „frazami“, ker bi sicer ne bilo mogoče, da je deželna komisija glavne točke moje pritožbe, načeloma za vso deželo za merodajne spoznala in ako bi bil v poljedelstvu res tako neizveden in tako nezmožen kakor „Tagblatt“ trdi, bi menda deželna komisija, v kateri so z menoj vred znani izvrstni poljedelci: gospodje bar. Wurzbach, vit. Zavinšek, dr. Ahačič in F. Košir, ne bila meni naložila, poročati o najvažnejšem in najobširnejšem oddelku, namreč o tarifi za njive. Ali je konečno g. dr. Razlagu „Tagblattovo“ zagovarjanje na čast ali ne, tega presojudati me ne briga; jaz za svojo osebo le to čutim, da bi mi nikakoršna nezaupnica ne bila hujša in razžaljivejša kakor hvala in zagovarjanje „Tagblattovo“.

V Ljubljani 15. marca 1875.

Dr. Poklukar.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V državnem zboru je razgovor o postavi zarad davkov od poslopij pri kraju. Stavljениh je bilo več nasvetov o premembah posamesnih določeb, a bili so vsi zavrženi. Manjšina odseka za pretres te postave voljenega je podala po poročevalcu svojem, poslancu Krzeczunowicz-u jako temeljito izdelan nasvet manjšine, v katerem je dokazana nepravičnost tega davka, ki bo posebno zadel mesta po deželi, kajti izvzemši glavna mesta bo povsod više nego je zdaj. Razen tega je davek neprilичno odmerjen, ni se jemal ozir ne na posebne razmere, ne na vreme po posamesnih deželah. Konečno povdarja poročilo to, da bi bilo zdaj že čas premišljevat, da državni blagajnici se ne pomagata toliko po povišanju davkov, kolikor s tem, da se ogiba vlada nepotrebnih stroškov, ali z drugo besedo: da se denar nabira po krajcarjih, po goldinarjih pa tje meče. — Ta predlog v zbornici ni obveljal, al važen je vendar-le zarad tega, ker je iz njega razvidno, kako malo se večina tega državnega zbora zmeni za blagor ljudstva; komur ti jasni dokazi ne odpró oči, ta je gotovo slep, ali pa — kaj drugega.

— Kakor Dunajski časniki pripovedujejo, nastopi presvitli cesar potovanje svoje v Dalmacijo 2. dne aprila; najpred obiše Trst, kjer neki 2 dni ostane; od tod gre v Gorico (glej dopis v današnjem listu), iz Gorice pa v Benedke, odkodar se na parobrodu podá v Pulj (Pola) in od tod v Zader. V Benedkah, pravijo, se shaja z kraljem Laškim; ta shod bo Benečane v neko zadrego spravil v tem, ali bi poprejšnjega ali

sedanjega svojega kralja z živahnejšimi evviva-klici pozdravljali.

— Zbornica poslancev je tudi obravnavala Črno-viško nemško vseučilišče, poslanec Czarkievicz in Hormuzaki sta v imenu Rumunskega naroda zahtevala, da naj se vseučilišče ozira tudi na potrebsčine Rumunskega jezika; poravnanje reke Zile na Koroškem se je dovolilo; stroški so cenjeni na 763.000 gold., 4 desetine bode dala država, 4 desetine pa Koroška dežela, katere ji bode država brezobrestno posodila. — Poslanec Pfeifer (recte, kakor se nam piše, dr. Razlag) je z 21 družimi poslanci interpeliral ministra Stremayr-a: kako to, da za Kranjsko deželo ni še imenovan nov škof, ker po novih verskih postavah nobena duhovska služba čez leto dni ne sme ostati prazna? „Vaterland“ radovedno praša, kje da je bila ta interpelacija zložena?

Česko. — Pri volitvah za deželni zbor so, kolikor nam je dozda znano, po kmetijskih občinah povsod sijajno zmagali Staročehi proti nemškim in mladočeskim kandidatom.

Francosko. — Državni zbor je zopet za nekoliko časa Francosko državo proklamiral za republiko.

Dokler jej je Mac-Mahon na čelu, bode životarila; ko pa na njegovo mesto posadijo družega, in republikancu izročijo predsedstvo vlade, se bode republika premenila v konvent ali komuno.

Nemčija. — Bismark vzame res odpust za pol leta. Njegovi častitelji, ki mislijo, da brez Bismarka ne more svet več obstati, so zaradi tega odpusta zelo potrjeni in se tolažijo le s tem, da Bismark v kljub temu obdrži vladno krmilo v svojih rokah. Vsled papeževe okrožnice zoper Pruske postave, katoliški cerkvi sovražne, preganja sedaj vlada ne samo katoliške duhovne, temuč tudi katoliške uradnike. In časnik „Kölnische Zeitung“ v svoji togoti zoper papeža tako daleč sega, da pravi, da je sreča zdaj za papeža, da ni več vladar Rimske države, sicer bi se mu primerilo, da bi Pruske bojne ladije prijadrale v Civitavecchio, Pruski vojaki Rim obsedli itd.

Za nagrobni spominek Hicingerjev so dalje darovali: gosp. Anton Kerčon, župnik Rudenski, 1 gold.

Listnica vredništva. Gosp. L. P. v Srednjivasi: s poslanim začnemo drugi pot; danes ni bilo mogoče; — gosp. J. N. na D: Tudi tako!

Častitim rojakom in vsem drugim častiteljem dr. Etbina Coste! *)

29. januarija t. l. smo stopili pred Vas z britkim poročilom, da nam je nemila smrt nenadoma vzela gospoda dr. Etbina Costo.

Ta vest pretresla ni samo src rodoljubov domovine naše, temveč tudi mnogobrojno število častiteljev njegovih dalječ zunaj nje, čemur priča bili so glasi žalosti, ki se je odmevala po različnih časnikih, in pa sprevoz trupla umrlega na pokopališče 30. januarja, katerega so se prebivalci dežele naše, brez razločka političnega strančarstva, tako obilo udeležili, da Ljubljana ni še videla pogreba tako velikanskega.

Danes stopimo združeni zopet pred Vas, al z drugim poslom, namreč tem, da Vas vljudno vabimo k udeležbi pri stavbi spominka na mesto, kjer počiva mož, ki ga narod naš prišteva najodličnejim sinovom domovine svoje.

S tem činom storimo mi to, kar stori vsak izobražen narod zasluženim rojakom svojim, in spolnujemo dolžnost hvaležnosti do domoljuba, ki se je ves žrtvoval narodu svojemu, in čegar životopis izrazujejo tri kratke pa veliko pomenljive besedice: delavnost, skrb, boj, to je, delavnost neumorna, skrbi velike in neprenehani boj za blagor naroda našega, kateremu je ranjki do zadnjega diha bil udan kot verni sin matere katoliške cerkve in vedno zvest Avstrijan.

Njemu na gomilo hočemo staviti dostojin spominek iz kamna ali brona, in ko bi doneskov za-nj nabralo se več, staviti mu tudi v kaki ustanovi še drug spominek, ki ostane stanovitnejši nego znamenje iz kamenja ali brona.

Sprejeli bomo zato hvaležno vsak večji ali mali dar v ta namen, kajti prav to kazalo bode svetu, da je mu staval spominek narod naš, združen s častitelji ranjega tudi zunaj domovine naše. —

Doneske sprejemata blagajnik družbe kmetijske gospod Andrej Brus in pa blagajnik Matice slovenske gosp. Ivan Vilhar; potrjevali pa se bodo sprejeti doneski po „Novicah“.

V Ljubljani 14. sušca 1875.

Karol baron Wurzbach,
predsednik c. k. družbe kmetijske.

Peter Kozler,
podpredsednik „Matice slovenske.“

Dr. Jan. Bleiweis,
predsednik narodne čitalnice in političnega društva „Slovenije.“

Viljelm grof Wurmbrand,
predsednik katoliškega društva.

Jan. Murnik,
predsednik dramatičnega društva.

Josip Nolli,
starosta „Sokola“

Franjo Ravnikar,
predsednik glasbene Matice.

J. N. Horak,
predstojnik podpornega obrtn. društva.

Janez Gnezda,
predsednik katol. društva rokodelskih pomočnikov.

*) Sl. vredništvo slovenskih in slovanskih časnikov v obče vljudno prosimo ponatisniti celi ta poziv, ali vsaj iz njega povzeti bistveno stvar. Vred.